

Rebound Alkmaar

Met medewerking van dhr. H. Eeftinck en dhr. F. Hoogeboom

HET “KEERPUNT” ALKMAAR

Wat is Het Keerpunt:

Het Keerpunt is een bovenschoolse voorziening voor jongeren van 12- 16 jaar, die ingeschreven staan in het reguliere onderwijs in de regio Noord-Kennemerland, die om verschillende redenen dreigen uit te vallen. Het is een voorziening waar onderwijs en (jeugd)hulpverlening samenwerken om schooluitval in de eerste fase te voorkomen. De voorziening bestaat uit drie groepen van maximaal acht jongeren; de verblijfsduur varieert, afhankelijk van het traject, van drie maanden tot maximaal een jaar. De jongeren krijgen begeleiding in het bijhouden van de lesstof. Van de school wordt voldoende inspanning verwacht met betrekking tot het aanleveren van toetsen en de planning van deze lesstof. Dit is belangrijk met het oog op de terugkeer van de jongere in het reguliere onderwijs.

Bij de aanpak van de jongeren in deze kleine groep wordt veel aandacht besteed aan het verbeteren van sociale vaardigheden en het gedrag. Het deelnemen aan een Equip training is een vast onderdeel van het programma. Daarnaast biedt Het Keerpunt indien gewenst een Rots en Water training aan.

Van de ouders en jongere wordt verwacht mee te werken aan de hulpverlening; de ervaring leert dat indien er sprake is van gedragsproblemen op school deze ook vaak in de thuissituatie voorkomen. Dit gebeurt in samenwerking met een vaste medewerker van bureau jeugdzorg. Deze is bij de intake en evaluatiegesprekken aanwezig.

Binnen Het Keerpunt zijn verschillende trajecten mogelijk:

Het Rebound traject

Doelstelling:

De terugkeer van een jongere in de eerste fase van het reguliere onderwijs met voldoende perspectief om een diploma te behalen. De duur van de plaatsing is maximaal zes maanden. Na twee of drie maanden keert de jongere al parttime terug op de school van herkomst met als doel de tijd op de school uit te breiden naar fulltime. Indien deze doelstelling niet wordt behaald, vindt begeleiding naar bijvoorbeeld een ander type of andere vorm van onderwijs of hulpverlening plaats.

Het Op de Rails traject:

Doelstelling:

De terugkeer van een jongere in de eerste fase van het reguliere onderwijs met voldoende perspectief om een diploma te behalen. De duur van de plaatsing is maximaal een jaar. Tijdens de plaatsing wordt onderzocht of de jongere in aanmerking komt voor een REC 4.5 indicatie. Dit houdt de volgende opties in:

1. De jongere wordt geplaatst op een school voor speciaal onderwijs.
2. Het gedrag van de jongere is van dien aard dat deze, met ondersteuning van een ambulante begeleider, terug kan keren naar een school voor regulier onderwijs.

3. De jongere wordt niet geïndiceerd; de jongere wordt teruggeplaatst in het reguliere onderwijs of er wordt een ander traject geadviseerd.

Schakeltraject, aansluittraject, combinatie of observatietraject:

Doelstelling:

Een dagbesteding op maat verzorgen (met observatie) voor jongeren en deze zo mogelijk terug- of doorschakelen naar een passende vorm van onderwijs of werkend leren. Een aantal van hen wacht op zwaardere vormen van hulpverlening (uithuisplaatsing). De jongeren kunnen maximaal een jaar verblijven, maar er wordt naar wordt gestreefd de periode van plaatsing zo kort mogelijk te houden.

Dagbesteding en werkwijze van Het Keerpunt:

- De hulpvraag van de jongere zo helder mogelijk krijgen.
- Een gestructureerde aanpak bieden, waardoor het functioneren in een school/werkomgeving (weer) wordt aangeleerd en school/werk een belangrijke plaats krijgt in het dagritme.
- Aanbod van een individueel onderwijsprogramma c.q. werktrainingsprogramma.
- Heroriëntatie op school- en beroepskeuze.
- Inzicht geven in eigen gedrag, situaties en mogelijkheden.
- Zelfstandigheid, weerbaarheid en eigen verantwoordelijkheid vergroten.

De jongere krijgt een attractief programma om er voor te zorgen dat de jongere graag komt. Het dagprogramma bestaat uit activiteiten zoals koken, expressie, sport en spel en excursies.

Binnen Het Keerpunt staat naast het onderwijs de gedragsbeïnvloeding centraal. Dit wordt concreet uitgewerkt in het zogenaamde competentiemodel. De achterliggende gedachte is de uitbouw van protectieve factoren. Deze kunnen risicofactoren neutraliseren.

De reboundvoorziening werkt met een *multidisciplinair team*, bestaande uit een directeur, docenten/begeleiders in de dagelijkse uitvoering, een medewerker van bureau jeugdzorg en een psycholoog. Rebound Alkmaar is een structurele vorm van samenwerking tussen onderwijs, bureau jeugdzorg en de gemeente Alkmaar.

Partijen bij de totstandkoming

Het Keerpunt komt voort uit 'de Opvangklas' en 'Het Keerpunt' en is een bovenschoolse voorziening van het samenwerkingsverband VO/SVO Noord-Kennemerland.

De Opvangklas is in het schooljaar 1993-1994 gestart op initiatief van de regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC). In 1998 is de toenmalige Time-Outvoorziening uitgebreid met 'Het Keerpunt'. In 2008 is de voorziening uitgebreid met een derde groep. Vanaf dat moment is het onderscheid tussen de Opvangklas en Het Keerpunt komen te vervallen en heet de gehele voorziening Het Keerpunt.

Capaciteit

De totale capaciteit bedraagt 24 plaatsen. In de praktijk is dikwijls sprake van een uitbreiding naar 27 plaatsen, waarmee tegemoet wordt gekomen aan de noodzaak om ook niet schoolgaande jongeren opvang te bieden. De verblijfsduur loopt, afhankelijk van het traject, uiteen van 3 maanden tot een jaar. In 2008 – 2009 lag de gemiddelde verblijfsduur net iets boven de 6 maanden.

Doelgroep

De doelgroep bestaat uit jongeren van 12 tot en met 16 jaar die als gevolg van uiteenlopende oorzaken het onderwijs dreigen te verlaten zonder startkwalificatie. Vrijwel alle voor plaatsing aangemelde jongeren vertonen langdurige gedragsproblemen en motivatieproblemen die hebben geleid tot een relatiebreuk met het reguliere onderwijs. De school van de jongere is aan de grenzen van haar mogelijkheden gekomen om adequaat in te spelen op de problematiek van en rondom de jongere. Bij veel jongeren is sprake van een problematische gezinssituatie en/of van riskante vormen van vrijetijdsbesteding. In de relatiebreuk met het onderwijs zijn vier centrale factoren te onderscheiden:

- Specifieke kindkenmerken die continuïteit in de schoolloopbaan in de weg staan.
- Schoolproblemen (handelingsverlegenheid, miscommunicatie, gebrek aan differentiatiemogelijkheden).
- Gezinsproblemen (onvoldoende communicatie, ontbreken van een natuurlijke gezagsverhouding, onvoldoende grenzenstellende benadering).
- Problemen in de Peergroup en/of risicovol vrijetijdsgedrag.

Plaatsingscriteria:

- De jongere staat ingeschreven bij een school voor voortgezet onderwijs.
- De jongere heeft een intelligentiequotiënt van ten minste 85.
- De sociaal-emotionele problematiek van de jongere heeft een negatieve invloed op diens leerprestaties.
- De jongere en ouders zijn bereid mee te werken aan het programma en staan positief tegenover hulpverlening.

Contra-indicaties:

- Verslavingsproblematiek bij de jongere.
- Een te beperkte intelligentie. Jongeren uit het praktijkonderwijs hebben moeite met reflectie en voortschrijdend zelfinzicht, zaken die van groot belang zijn in de gehanteerde methodiek.

Doelstelling

De doelstelling bestaat uit het voorkomen van voortijdig schoolverlaten door jongeren terug te geleiden naar het regulier onderwijs, of hen een andere zinvolle dagbesteding te bieden. Rebound Alkmaar biedt daartoe een programma dat bestaat uit zowel onderwijs- als hulpverleningscomponenten.

Aanmeldingsroute

Iedere jongere is eerst besproken in het zorg- en adviesteam van de school. De relatiebreuk met het onderwijs of het spijbelgedrag is bekend bij de leerplichtambtenaar en worden ingebracht in een bespreking van het adviesteam van de PCL-smal (een afvaardiging van de PCL). In deze bespreking wordt geadviseerd tot al dan niet aanmelden bij Rebound. Het aanmeldingsdossier van de jongere bevat een aanmeldingsformulier voor de PCL-smal, een schoolrapportage formulier (Rebound online), een *Teacher Report Form*, ingevuld door de leerkracht of mentor van de laatst bezochte school en, afhankelijk van het traject, een *Child Behavior Checklist (CBCL)* ingevuld door beide ouders en een *Youth SelfReport Form*, ingevuld door de jongere.

Intakegesprek

Indien de jongere in aanmerking komt voor plaatsing, voeren de directeur van de Rebound en een medewerker van bureau jeugdzorg een uitgebreid intakegesprek met de jongere en zijn ouders. Tijdens dit gesprek worden vooral de motivatie van de jongere, zijn zelfinzicht en zijn bereidheid om te veranderen getoetst. Er worden voorlopige leer- en werkdoelen geformuleerd, gericht op de inhoud van het onderwijs en op de thuissituatie van de jongere. Op basis van alle informatie wordt een voorlopig handelingsplan opgesteld. Hiermee gaat de jongere aan de slag op de Rebound.

Inhoud en/of fasering van het programma

Gefaseerd verblijf

In de eerste zes tot acht weken van de plaatsing staan observatie en (aanvullende) diagnostiek centraal.

Indien nodig wordt onderzoek verricht, bestaande uit een pedagogisch-didactisch, een psychologisch en een maatschappelijk gedeelte. Verder worden eerdere onderzoeksrapporten en relevante rapportages over eerdere hulpverleningscontacten van de jongere verzameld.

De eerste periode wordt afgesloten met een evaluatie, waarin het team van Het Keerpunt de bevindingen bespreekt. Tevens wordt bekeken of de leer- en werkdoelen binnen Rebound gerealiseerd kunnen worden. Deze eerste evaluatie resulteert in een besluit over al dan niet definitief plaatsen.

Gedurende de plaatsing wordt elke zes tot acht weken een evaluatiegesprek gevoerd, waarna desgewenst het handelingsplan wordt bijgesteld. De uitkomsten van een evaluatie worden in een handelingsplan schriftelijk vastgelegd.

Wanneer men in Het Keerpunt van mening is dat een jongere toe is aan terugplaatsing in het reguliere VO wordt bekeken of het in het belang is en overeenkomt met de wens van jongere en ouders om terug te keren naar de school van herkomst, of naar een andere school voor regulier VO.

De laatste weken in Het Keerpunt zijn ter voorbereiding van de jongere op de aansluiting van de school (met de boeken van de toekomstige school).

Om de overstap te vergemakkelijken, organiseert Het Keerpunt kennismakingsmomenten. Hieraan voorafgaand vindt intensief overleg met de opnemende school plaats, inclusief een gedege overdracht.

Het Keerpunt en de opnemende school maken afspraken over de terugkeer van de jongere. De mentor en de jongere schrijven een gebruiksaanwijzing van de jongere en geven deze aan de school. Deze zorgt voor verdere distributie naar de verschillende leerkrachten waar de jongere mee te maken krijgt. Vaak wordt gestart met een dag/twee dagen als overstap. Het Keerpunt ondersteunt de opnemende school in deze periode met handelingssuggesties. Daarna wordt besloten de terugplaatsing wel of niet te continueren. Wordt de terugplaatsing afgebroken, dan komt de jongere terug in Het Keerpunt en wordt gezocht naar een ander traject.

De *nazorg* vanuit Het Keerpunt kan bestaan uit:

- Wekelijks contact tussen de directeur/mentor van Het Keerpunt en de jongere.
- Huiswerkbegeleiding voor de jongere binnen Het Keerpunt.
- Regelmatig (minimaal één keer per maand) overleg tussen de directeur van Het Keerpunt en de contactpersoon van de school met de bedoeling de vorderingen van de jongere te evalueren.
- Gesprekken tussen de directeur van Het Keerpunt, de ouders, de hulpverlening en de contactpersoon van de school.

Contact met de ambulant begeleider.

De inhoud van de nazorg kan per jongere verschillen.

Bij afronding ontvangt de jongere een portfolio, waarin zijn activiteiten zijn vastgelegd en een eindverslag waarin de gedragsverandering is beschreven.

Inhoud van het programma

In de schoolloopbaan hebben de jongeren vaak teleurstellende ervaringen opgedaan. Om de succesgerichtheid en het geloof in eigen kunnen te herstellen wordt de onderwijsleersituatie vormgegeven op basis van de volgende uitgangspunten:

- De jongere doet zoveel mogelijk positieve ervaringen op. De onderwijsgeevenden stimuleren, waarderen en expliciteren de met succes gezette stappen.
- De jongere wordt zoveel mogelijk aangesproken op zijn individuele niveau.
- De vaardigheden en de leerattitude van de jongere staan centraal.
- De moeilijkheidsgraad van taken en aan te leren vaardigheden wordt in kleine stappen verhoogd.

- Prestaties en groei in het persoonlijk functioneren worden bijgehouden in een jongeren-volgsysteem, op basis waarvan nieuwe stappen in het leerproces worden gezet.
- Het onderwijs sluit aan op het onderwijs in de school van herkomst.

Het programma biedt onderwijs en richt zich daarnaast op gedragsbeïnvloeding. Daarbij wordt gebruik gemaakt van zowel individuele als groepsopdrachten. Er is gekozen voor de methodische principes van het competentiemodel, waarbij wordt ingezet op het versterken van protectieve (positieve) factoren om daarmee aanwezige risicofactoren te neutraliseren. De jongere is vervolgens beter in staat onderwijsgerelateerde taken uit te voeren. Er wordt gewerkt aan het vergroten van sociale vaardigheden, waaronder het aanleren van gedragsalternatieven, betere zelfcontrole/zelfhandhaving, communicatie en het leren gebruik te maken van ondersteuning. Door feedbacktechnieken in te zetten worden onderwijsprestaties en adequaat gedrag beloond. Gedurende het verblijf in Rebound wordt de jongere in toenemende mate verantwoordelijk gesteld voor het eigen leerproces. In het programma is ruimte voor thema's (zoals vriendschap, rechtspraak, drugs en alcohol etc.)

Per jaar vinden twee projectweken plaats. In deze weken ligt de nadruk op zelfstandigheid en samenwerking. De jongeren gaan elk jaar een aantal keren op excursie, soms gekoppeld aan een thema (bijvoorbeeld een bezoek aan het Zuiderzeemuseum als onderdeel van een projectweek over wonen).

In Het Keerpunt krijgen de jongeren, afhankelijk van het traject, vaardigheden aangeleerd waarmee zij een betere startpositie op de arbeidsmarkt kunnen bereiken, of zij worden gemotiveerd alsnog een opleiding te gaan volgen. Een aantal jongeren komt waarschijnlijk in aanmerking voor een intensievere vorm van onderwijs of zorg, zoals REC cluster 4 onderwijs. Bij deze jongeren is de hulpvraag regelmatig nogal diffuus. De plaatsing in Het Keerpunt wordt bij hen ingezet om de hulpvraag te verhelderen en te concretiseren.

Samenwerking met externe instellingen op uitvoeringsniveau

Rebound werkt structureel samen met onderwijs, jeugdzorg en de gemeente Alkmaar. Bij Het Keerpunt werkt een vaste medewerker van bureau jeugdzorg. Deze is betrokken bij het intakegesprek en bij de periodieke evaluatiegesprekken. Tevens biedt deze jeugdzorgmedewerker (verplichte) begeleiding en hulp aan de jongere en zijn ouders. De jeugdzorgmedewerker kan indien noodzakelijk hulpverlening initiëren.

Naast structurele samenwerking tussen de genoemde vaste partners, wordt waar nodig samengewerkt met externe instellingen zoals Triversum (instelling voor psychiatrie), de afdeling jeugdbescherming van bureau jeugdzorg, Parlan (instelling voor o.a. residentiële jeugdhulpverlening), een instelling voor geestelijke gezondheidszorg, het orthopedagogisch didactisch centrum en de politie.

Procesparticipatie school en ouders

School

Na de aanmelding neemt Rebound contact op met de school van herkomst. Bij de start van de plaatsing in Rebound worden afspraken gemaakt over het verloop van het traject en de verdeling van taken en verantwoordelijkheden. De school wordt regelmatig op de hoogte gehouden van ontwikkelingen van en rondom de jongere.

Op basis van praktijkervaringen is het contact met de scholen die bovenbouwjongeren uit het VMBO leveren geïntensiveerd. De eerste resultaten van deze aanpak zijn zeer bemoedigend. Er worden in overleg met de vaste contactpersoon en ook met de praktijkdocenten van de school waar de jongere praktijkvakken volgt, vaste afspraken gemaakt over:

- het tijdstip waarop de jongere er aan toe is Het Keerpunt tijdelijk te verlaten om op de school van herkomst, of een eventueel nieuwe school praktijkvakken te volgen.
- datgene wat van de jongere verlangd wordt tijdens praktijklessen.

Daarnaast vindt stelselmatig overleg plaats over de voortgang van de jongere (gedrag, motivatie/werkhouding van de jongere, en vorderingen). Tevens is voor de plaatsing van de jongere een pakket geleverd worden met de planning/studiewijzers van alle lesstof en de proefwerken/schoolexamens voor de praktijkvakken.

Ouders

De ouders krijgen een uitnodiging voor het intakegesprek. Daarnaast vindt een tweede gesprek met alleen de ouders (zonder hun kind) plaats over de thuissituatie. Ook vindt een huisbezoek plaats. Hierin kunnen vervolgafspraken gemaakt worden over opvoedingsondersteuning. Gedurende het plaatsingstraject hebben de medewerkers van Het Keerpunt regelmatig contact met de ouders.

De inbreng van de ouders wordt belangrijk gevonden bij het vasthouden aan de positieve ontwikkeling die de jongere doormaakt tijdens het verblijf in Rebound. Om ouders hierbij adequate ondersteuning te kunnen bieden, is in het schooljaar 2004-2005 gestart met thematische ouderavonden, waar onderwerpen centraal staan zoals 'het stellen van grenzen' en 'onderhandelen'.

Succesfactoren en verbeterpunten

Succesfactoren zijn:

- De kleinschaligheid van de voorziening.
- Veilige leer- en leefplek.
- Individuele aandacht.
- Veelvuldige positieve feedback, een belangrijk principe uit het competentiemodel.

Het consolideren van nieuw verworven competenties buiten de kleinschalige en veilige omgeving van de reboundvoorziening vraagt continue aandacht. Het risico dat de overdracht van de binnen Rebound nieuw verworven competenties naar de vervolgsituatie mislukt is groot, wanneer de nieuwe competenties te sterk zijn gekoppeld aan de specifieke omstandigheden in de reboundvoorziening.

Daarnaast wordt het van belang geacht de jongere zorgvuldig voor te bereiden op en te motiveren voor het traject dat hij/zij na vertrek uit Rebound zal volgen. Zie ook onder 'training van terugkeercompetenties'.

Prestaties

Overzicht in- en uitstroom van Het Keerpunt.

Capaciteit en instroom

Het Keerpunt beschikt vanaf 1-2-2008 over 24 plaatsen. Het personeel bestaat uit een locatiemanager, drie docenten en twee onderwijsassistenten (5.1 fte). Een psycholoog (0.1fte). Daarnaast zijn vanuit bureau jeugdzorg twee medewerkers werkzaam (0.4 fte).

Tabel 16 : Plaatsingen in de Opvangklas en Het Keerpunt (ingezette formatie 3,8 fte).

Vanaf 2008 Het Keerpunt (5.1 fte)

Schooljaar	Aantal jongeren	Totaal aantal geplaatste jongeren (tussentijdse instroom en uitstroom)	WachtlIJst
2002-2003	18, in sommige maanden 20	29	3
2003-2004	18, in de meeste maanden 20	33	0
2004-2005	18, in enkele maanden 20	35	0
2005-2006	18, in enkele maanden 20	31	0
2006-2007	18, in enkele maanden 20	33	steeds 3 à 4
2007-2008	18, vanaf feb. 2008 24	37	Geen wachtlIJst na 1-2-2008
2008-2009	24 in enkele maanden 27	47	Nauwelijks wachtlIJst
2009-2010	24 in enkele maanden 27	43	Vanaf april 2010 wachtlIJst

Start schooljaar 2010-2011: 24 jongeren (vol)

In- en uitstroomgegevens

School-jaar	In-stroom	Nog niet verwezen	Terug naar school van herkomst	Verwijzing naar andere VO-school in SWV	Op de Rails	Horizon College	Andere verwijzing
2008-2009	47	12	14	6	2		13
2009-2010	43	7	12	10		6	8

Van de 8 andere verwijzingen zijn 2 jongeren verwezen naar residentiële opvang, 2 naar daghulp en 4 naar een cluster 4 school

De gemiddelde verblijfsduur van jongeren in 2009-2010 is ruim 6 ½ maand. In schooljaar 2008-2009 was de gemiddelde verblijfsduur iets meer dan 6 maanden. Voor de oplopende verblijfsduur zijn 3 verklaringen:

1. Bij een aantal uit te plaatsen jongeren duurt de overgang naar regulier VO langer dan voorheen. De opnemende VO-school doet er langer over om ja te zeggen tegen de terugkeer van een jongere.
2. Het Keerpunt verwijst sommige jongeren naar de VSO-ZMOK. Het kost momenteel meer moeite ouders ervan te overtuigen dat een dergelijke verwijzing het meest kansrijke perspectief biedt.
3. De forse problematiek van de jongeren waarvan het zicht daarop bij plaatsing in Het Keerpunt in een aantal gevallen nog niet groot is. Het duurt even voordat Het Keerpunt met de werkelijke problematiek aan de slag kan.

Van de drieënveertig jongeren vallen acht jongeren onder Project Op de Rails. Drie jongeren hebben met een combi Het Keerpunt / VMBO hun diploma behaald en twee jongeren hebben hun AKA-opleiding met steun van Keerpunt en Bureau Arbeidsparticipatie met succes afgerond.

Methodische ambities

In het schooljaar 2005 – 2006 is een (voorzichtige) start gemaakt met elementen uit het ‘natuurlijk leren’, inclusief het leren van ‘terugkeercompetenties’. Dit wordt noodzakelijk gevonden om de jongere weerbaarder te maken bij terugkeer in het VO. Daarnaast wordt in de tweede en derde fase van het verblijf de nadruk gelegd op het oefenen van de geleerde vaardigheden ‘real life’. De jongere wordt na een periode van twee maanden wennen, vaker en steviger aangesproken op zijn gedrag (op zelfredzaamheid, zelfstandigheid, omgaan met conflicten), met het doel de verworven competenties te versterken.

De volgende aanpassingen komen in het programma van Het Keerpunt:

- a. de jongere wordt bewust in een problematische, conflictueuze situatie geloofd.

- b. de *'real life'* conflicten zullen opgelost worden door te blijven vasthouden aan afspraken, verantwoordelijkheden en reflectie.
- c. er worden samenwerkingsopdrachten geformuleerd.
- d. groepswork en individuele opdrachten zullen ook buiten de school getraind worden; zo wordt het aanspreekniveau ook een kwestie van derden.

Dit moet leiden tot:

- zakelijker opstellen/behoefte-uitstel.
- betere omgang met teleurstellingen, grotere weerbaarheid.
- betere wijze van invoegen in het nieuwe leren (binnen groepen kunnen functioneren, zelfstandig kunnen werken, opdrachten kunnen overzien en afwerken).
- voorkomen van terugval naar Het Keerpunt.

In 2006 is een psycholoog aangetrokken ten behoeve van de vaststelling van de aard en de toenemende omvang van ernstige gedragsproblemen bij de aangemelde jongeren, maar ook ten behoeve van verschuivende diagnostische beelden bij de reeds geplaatste jongeren. Deze kan op jaarbasis tien tot vijftien onderzoeken verrichten.

In 2006 zijn in Rebound plaatsen voor nieuwe doelgroepen gecreëerd (Herstart / Op de Rails).

Daarnaast zijn veranderingen te constateren die o.a. samenhangen met de reikwijdte van het sociaal-competentiemodel voor jongeren met zeer ernstige motivatie- en werkhoudingproblemen en jongeren die kampen met frequent optredende en ernstige gedragsproblemen of gedragsstoornissen.

De gekozen aanpak was doorgaans succesvol. Momenteel is echter sprake van een verhardingsproces, dat de terugkeer naar het regulier onderwijs bemoeilijkt. De problematiek van de jongeren neemt in complexiteit toe en de betrokkenheid van ouders neemt af.

Enkele concrete consequenties van deze ontwikkeling:

- De jongere geeft met regelmaat aan dat de plaatsing in de Rebound min of meer onder dwang is gebeurd. De motivatie om in zichzelf te investeren is minder groot dan vroeger.
- Het kost bij een aantal jongeren meer tijd om ze 'los te maken'. Zij blijven volharden in boosheid, verongelijkheid en egocentrisme.
- Het accent komt meer op jeugdpsychiatrische problematiek te liggen (vanwege LGF / Herstart en Op de Rails). Daarmee is een verschuiving gaande van een orthopedagogisch georiënteerde setting naar een instelling die een therapeutische leer- en leefgemeenschap moet vormen, omdat de stoornis centraal komt te staan.
- Ouders die in feite nauwelijks meer gezag hebben over hun kinderen. Dit uit zich in defaitisme, afhaakgedrag (gebrek aan samenwerking) en externaliseren van probleemgedrag.

- Scholen ondervinden meer moeite om de teruggeplaatste jongere goed op te vangen. Hier ligt een verdere begeleidingstaak voor Rebound.
- De opeenhoping van risicofactoren van verschillende aard maken de problematiek complex. In de Reboundvoorziening is, zeker in het begin van de plaatsing, lang niet altijd volledig zicht op de problematiek van de jongere.

De volgende maatregelen zijn inmiddels in voorbereiding of reeds getroffen:

- Complexe problematiek vereist adequate diagnostiek. Vandaar dat een psycholoog is aangetrokken.
- Om te kunnen differentiëren in benadering zijn extra stilte/werkruimtes nodig.
- Rebound handhaaft de fasering gedurende de plaatsing als onderdeel van het sociaal-competentiemodel. Daarnaast zijn er regels die meer vasthoudend gehanteerd worden. Regelhandhaving zal vaker tot conflicten gaan leiden dan in het verleden.
- Aanpassing in het verwijderingsbeleid. Ernstige motivatieproblemen vormden voorheen niet snel een breekpunt. Sinds het schooljaar 2005-2006 kan het zijn dat voor jongeren die langdurig niet gemotiveerd zijn het verblijf wordt stopgezet. Een andere reden tot verwijdering is gelegen in gedrag dat leidt tot verstoring van de veiligheid van het personeel en de jongeren.
- Er worden trainingen opgenomen in het programma zoals Equip training, agressieregulatie- en weerbaarheidstraining.

3. ORGANISATIE EN BESTUURLIJKE FACTOREN

Organisatorische inbedding

De bovenschoolse reboundvoorziening in Alkmaar is ontstaan op initiatief van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) en valt onder verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband VO/SVO Noord-Kennemerland.

Medewerkers en uitvoeringspartners

Rebound werkt met een multidisciplinair team, bestaande uit een locatiemanager (0,9 fte), begeleiders in de dagelijkse uitvoering (2,6 fte), 2 onderwijsassistenten (1,6 fte) een vaste medewerker van bureau jeugdzorg en een psycholoog

Uitvoeringspartners zijn de gemeente Alkmaar, de PCL (smal), scholen voor voortgezet onderwijs, bureau jeugdzorg en REC Cluster 4 (Herstart).

Financiering

Kostenverdeling Rebound in procenten, schooljaar 2008-2009. Aantal jongeren dat gebruik maakt van de Rebound op jaarbasis: 47

Uitgaande van een verwacht uitgavenpatroon van ongeveer € 248.000,- op jaarbasis is de verdeling als volgt:

- structurele rijksbekostiging rebound ongeveer 90%

- bijdrage van de VO-scholen ongeveer 10%

Bestuurlijke samenwerking

De reboundvoorziening is een structurele vorm van samenwerking van onderwijs, bureau jeugdzorg en de gemeente Alkmaar onder verantwoordelijkheid van het Samenwerkingsverband VO/SVO Noord-Kennemerland.

Referenties

Schriftelijke stukken:

Folder Keerpunt Alkmaar (n.d.).

Eeftinck, H. (april 2005). *Notitie Rebound voorziening Alkmaar*. Niet gepubliceerd.

Internetbronnen:

Meer informatie over Rebound Alkmaar kunt u downloaden als pdf-document. Zie o.a. het schoolplan 2005 – 2006 en 2006 – 2007 op:

www.swvnoord-kennemerland.nl/documenten/reboundvoorziening_schoolplanjunio6.htm

Zie ook:

www.Keerpunt.alkmaar.nl